

SSC Weekly Focus

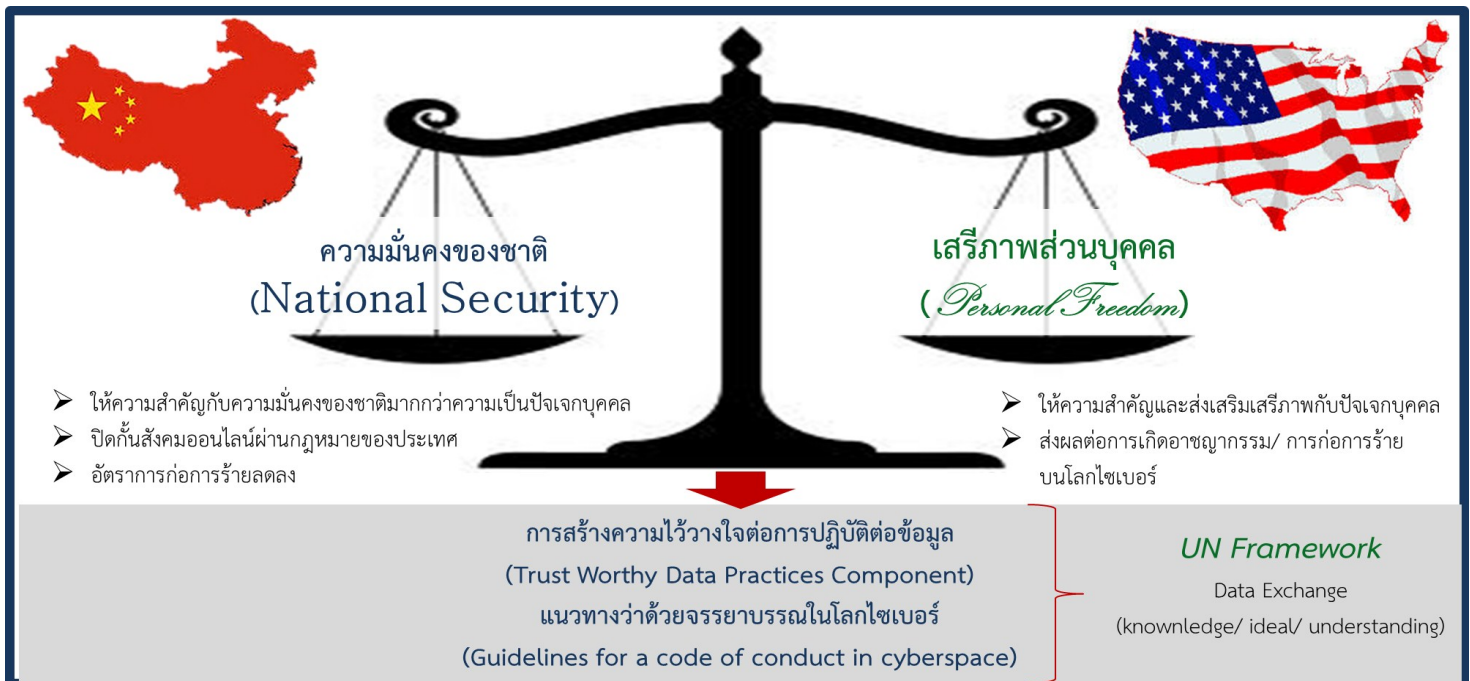
ความมั่นคงของชาติ vs เสรีภาพส่วนบุคคล บนโลกไซเบอร์

“Elephant in the room...” หรือคำกล่าวที่ว่า “ช้างทั้งตัวอยู่ในห้อง แต่กลับทำเป็นมองไม่เห็น...” น่าจะเป็นคำจำกัดความที่สามารถนำมาใช้กับสถานการณ์ภัยคุกคามในโลกไซเบอร์ปัจจุบัน ที่สมดุลระหว่าง “ความมั่นคงของชาติ” กับ “เสรีภาพส่วนบุคคล” กำลังตกอยู่ในสถานะเลือนราง จนยังไม่มีกรหยาบยกขึ้นมาพูดถึงอย่างเป็นทางการ ทั้งๆ ที่เป็นภัยคุกคามหลักของหลายประเทศในปัจจุบัน ล่าสุดจากเหตุการณ์ที่นาย Edward Snowden อดีตลูกจ้างของสำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Agency: NSA) ของสหรัฐฯ ออกมาเปิดโปงพฤติกรรมล้วงความลับและดักฟังข้อมูลประชาชนและบุคคลสำคัญต่างๆ ทั่วโลกของหน่วยงานในรัฐบาลสหรัฐฯ ก็ยิ่งทำให้ความตระหนักถึงคำถามที่ว่า ประชาคมโลกควรจะมีการกำหนดขอบเขตเสรีภาพส่วนบุคคลบนโลกไซเบอร์ ให้เกิดความสมดุลอย่างชัดเจนกับความมั่นคงของประเทศแล้วหรือไม่ อย่างไร...

ปัจจุบันคำว่า “ความมั่นคงของชาติ (National Security)” และ “เสรีภาพส่วนบุคคล (Personal Freedom)” บนโลกไซเบอร์ ยังคงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาจุดสมดุลได้ จากเหตุการณ์ให้น้ำหนักความสำคัญตามมุมมองที่แตกต่างกัน ๒ ด้าน ดังนี้

มุมมองด้านความมั่นคงของชาติ อาจนำมาซึ่งผลกระทบต่อเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชนในประเทศ เช่น กรณีที่จีนใช้กลไกการปิดกั้นสังคมออนไลน์ผ่านทางกฎหมายของประเทศ การปิดกั้นเว็บไซต์ youtube, twitter และ facebook ของชาติอื่น และสร้างสังคมออนไลน์ของตนเอง เช่น Weibo, QQ และ youku อีกทั้ง มีมาตรการคุมเข้มสื่อออนไลน์ โดยให้ผู้ใช้ระบุชื่อจริงแก่ผู้ให้บริการทุกครั้ง เพื่อป้องกันอาชญากรรมทางออนไลน์ แต่หลายฝ่ายกลับเชื่อว่าเป็นความพยายามควบคุมเสรีภาพใน

การแสดงออก อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีการเรียกร้องทางการเงินให้เสรีภาพแก่สื่อในประเทศและต่างประเทศที่ทำงานอยู่ในจีนเพิ่มขึ้น ซึ่งโดยปกติแล้วสื่อจีนจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยโฆษณาการของรัฐบาลซึ่งมักเซ็นเซอร์ข่าวที่มีเนื้อหาเชิงลบต่อพรรคคอมมิวนิสต์ กระทั่งมีการแสดงออกถึงการไว้อาลัยการสูญเสียเสรีภาพสื่อในจีน ด้วยสัญลักษณ์ “ดอกเบญจมาศสีเหลือง” ทั้งนี้จีนเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่ทั้งสื่อและประชาชนถูกปิดกั้นเสรีภาพส่วนบุคคลเป็นอย่างมากด้วยเหตุผลที่รัฐบาลมุ่งเน้นความมั่นคงของชาติเป็นหลัก และจากดัชนีชี้วัด Freedom of The Press Worldwide in 2013 (แสดงไว้ในแผนภาพหน้า ๒) จะเห็นว่า ประเทศที่มีการปิดกั้นเสรีภาพสื่ออย่างมาก (very serious situation) ยังรวมถึงอีกหลายประเทศ ทั้งอิหร่าน ซีเรีย อุซเบกิสถาน เติร์กเมนิสถาน ฯ

มุมมองด้านเสรีภาพส่วนบุคคล ประเทศที่มีการเคารพต่อเสรีภาพสื่อและประชาชนอยู่ในระดับดี (Satisfactory situation) อาทิ ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา (ตามแผนภาพด้านล่าง) เพื่อส่งเสริมความโปร่งใส เป็นธรรม ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ และรักษาสีเสรีภาพของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย แต่ที่ล่าสุด Edward Snowden ได้ออกมาเปิดโปงเอกสารหน่วยงาน NSA ซึ่งใช้โปรแกรมสอดแนมดึงข้อมูลจาก Twitter, facebook และ youtube และดักฟังโทรศัพท์ของบุคคลสำคัญของประเทศในแถบยุโรป หรือแม้กระทั่งประเทศในแถบเอเชียก็ถูกจารกรรมข้อมูลเช่นกัน ซึ่งนี่ก็เป็นสัญญาณสำคัญที่บ่งชี้ว่า ถึงแม้สหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศที่มีภาพการให้เสรีภาพส่วนบุคคลสูง แต่เรื่องความมั่นคงของชาติก็ยังคงเป็นเรื่องที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จนส่งผลกระทบต่อเสรีภาพของประชาชน เนื่องจากการใช้อำนาจที่หลายฝ่ายเห็นว่าการล่วงเกินขอบเขตของรัฐบาลสหรัฐฯ ในการดูแล ตรวจสอบ เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิต้องขออนุญาต รวมถึงการดักฟังโทรศัพท์ (Wiretapping) และการตรวจติดตามการใช้ข้อมูลอินเทอร์เน็ต (Monitoring of Internet Data) โดยใช้ชื่ออ้างว่า “อาจเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงต่อรัฐบาลสหรัฐฯ” ซึ่ง NSA ได้เคยแอบดักฟัง และตามการติดต่อสื่อสารทั้งของประธานาธิบดี ดิลมา รุสเซฟฟ์ แห่งบราซิล และนายกรัฐมนตรีอังเจลา แมร์เคิล ของเยอรมนี นี่คือนปรากฏการณ์ที่กำลังแผ่ขยายความตึงเครียดในระดับโลก แต่ NSA กลับระบุว่าโครงการสอดแนมช่วยสกัดกั้นแผนก่อการร้ายที่จะส่งผลกระทบต่อมนุษยชาติได้มากกว่า ๕๐ ครั้ง ในกว่า ๒๐ ประเทศทั่วโลก รวมทั้งภายในประเทศอย่างน้อย ๑๐ ครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน

Reference : <http://globalvoicesonline.org/2013/06/13/syria-18->

ทิศทางประชาคมโลกบนโลกไซเบอร์

จากเหตุการณ์ของสหรัฐฯ ข้างต้น ประเด็นความมั่นคงของชาติกับสิทธิเสรีภาพ ทำให้เกิดผลกระทบต่อความไม่ไว้วางใจระหว่างประเทศทั่วโลก หากมองย้อนกลับไปในอดีตจะพบว่า แนวทางการจัดการข้อตกลงบนโลกไซเบอร์นั้น มีปัญหามานานกว่า ๑๐ ปี ภายใต้การดูแลของ UN ซึ่งปัจจุบันในการประชุมสมัชชาใหญ่

แห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๖๘ นานาชาติได้ให้ข้อเสนอแนะในการวางแผนปรับปรุงระบบความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ระดับโลกให้ดีขึ้น โดยมีกลุ่ม International Group of Governmental Expert จากตัวแทน ๑๕ ประเทศ ที่มีสหรัฐฯ จีน และรัสเซีย รวมอยู่ด้วย ได้ยื่นรายงานเกี่ยวกับแนวทางพื้นฐานในการแก้ไขปัญหา เพื่อควบคุมพฤติกรรมในโลกไซเบอร์ของประเทศต่างๆ ต่อเลขา UN โดยสรุปเนื้อหาว่า “โลกไซเบอร์ในศตวรรษที่ ๒๑ นั้นไม่มีพรมแดน ดังนั้น จึงต้องนำกฎหมายระหว่างประเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ ซึ่งสหรัฐฯ ให้การสนับสนุนแนวคิดมาแล้วหลายปี สอดคล้องกับแนวทางของรัสเซีย แต่รูปธรรมในการปฏิบัติยังไม่แน่ชัดเท่าใดนัก ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการโต้เถียงกันระหว่างสองขั้วอำนาจใหญ่ เรื่องการตีความคำว่า “Information security” ซึ่งทางสหรัฐฯ ไม่ยอมรับร่างการแก้ไขปัญหา (Draft resolution) ของรัสเซียที่ยื่นให้กับ UN เนื่องจากรัสเซียตีความหมาย “Information” ว่าไม่ใช่เพียง software แต่รวมถึงข้อมูล แนวคิด และองค์ความรู้ ดังนั้น ระบบการสื่อสารต่างๆ ทางสังคมออนไลน์จะถูกรวมว่าเป็น “Information technology” ด้วย ซึ่งสหรัฐฯ ไม่เห็นด้วย เนื่องจากหากตีความตามแบบรัสเซีย จะทำให้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นลดลง ขัดต่อนโยบายของสหรัฐฯ และวิถีชีวิตของชาวอเมริกัน และอีกแง่หนึ่งทางสหรัฐฯ มองว่าเป็นการจำกัดการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีไซเบอร์ และยังเป็นการคุกคามต่อประเทศอื่นๆ ด้วย

บทส่งท้าย

การสร้างความร่วมมือโดยการสร้างความไว้วางใจต่อกันในการปฏิบัติต่อข้อมูล (trust worthy data practices component) หรือการจัดทำแนวทางว่าด้วยข้อตกลงบนโลกไซเบอร์ (Guidelines for a code of conduct in cyberspace) ระหว่างกันในระดับชาติและนานาชาติ ซึ่งเป็นแนวคิดที่นานาชาติมีร่วมกันนี้ อาจเป็นก้าวสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดแนวทางแก้ไขผ่านการแสวงหาจุดสมดุลบนพื้นฐานของความมั่นคงของชาติและความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิเสรีภาพ โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทั้งความคิด ความเข้าใจ เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกันและสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้น ซึ่งควรอยู่ภายใต้กรอบของสหประชาชาติ (UN Framework) อันเป็นเรื่องที่นานาชาติต่างเห็นพ้องต้องกันแล้วว่าควรเร่งดำเนินการให้ทันกับพลวัตของโลก เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการวางแผนแนวทางการจัดการจรรยาบรรณในโลกไซเบอร์ที่ดีขึ้น สำหรับหน่วยงานความมั่นคงของไทย ควรติดตามและให้ความสำคัญต่อแนวทางโครงสร้าง ระบบ รวมทั้งความร่วมมือกับนานาชาติอย่างจริงจัง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามบนโลกไซเบอร์ที่น่าจะเป็นภัยคุกคามไม่ตามแบบที่มีบทบาทสำคัญในอนาคต... ☸

ข้อมูลอ้างอิง

- ⇒ <http://www.nationmultimedia.com/opinion/Enhancing-international-cybersecurity-Will-the-UN--30215403.html>
- ⇒ www.rttnews.com/2209706/china-calls-for-guidelines-on-cyber-security.aspx
- ⇒ www.oknation.net/blog/print.php?id=873645
- ⇒ www.thaiworld.org